

**CONCLUSIONES
PHILOSOPHICÆ
PUBLICÆ DISPUTATIONI
EXPOSITÆ A' CLERICIS
REGULARIBUS SUB...**

Jacobus Bonanni

CONCLUSIONES
 PHILOSOPHICÆ
 PUBLICÆ DISPUTATIONI EXPOSITÆ
 A' CLERICIS REGVLARIBVS
 SUB FAUSTISSIMIS AUSPICIIS
 SERENISSIMI
 COSMI III.
 MAGNI HETRVRIÆ DVCIS

FLORENTIÆ. MDCIC.

Typis Vincentij Vangelisti Archiepiscopalis Typographi.
 SUPERIORUM LICENTIA.

CONCLUSIONES
 PHILOSOFICAS
 DE LOS REYES REGALES
 DE LOS REYES
 COSMILIA
 MAGNIFICENTIA DAVIS

LIBRARY OF THE
 UNIVERSITY OF MICHIGAN
 ANN ARBOR, MICHIGAN
 1911

SERENISSIME MAGNE

D V X.

Arduum honoris fastigium, summumque gloriæ verticem per-tingere desiderans hæc mea Philosophia ad infimum solii Tui gradum, Sereniss. Magne Dux, prosterni humillimè exposcit. Nec eam votis suis difficilem me habere oportebat, cui eo modo suæ securitati, & honori optimè con-
 * 2 fulere,

fulere, eamque candidati sui vices plena
devotionis debitæ submissione supplere
exoptabam. Tuo augusto coronata nomi-
ne; quid illi gloriosius? Tuis regalibus de-
voluta pedibus; ubi illa securius? Patroni
consequetur Principem, qui Principatu
Magnus; Virtute Maximus; Cæteris Ma-
jor; sibi soli par semper existit; Libenter
modestæ mæ obtempero omittendo, quæ
Tibi hic deberentur encomia; Non enim
aliud, quam Te ipsum habere potes condi-
gnum Laudatorem; Tunc satis laudatus
ibis, quando ea, quæ agis, ostendes; Tunc
ostendes, quæ agis, quando amplissima
quæque facinora patefacies. Nihil tuum
cogitat, qui nihil cogitat singulare, Tua
solummodo conspiciuntur, quando per-
cipiuntur Insignia. Officit tibi ipsi tua
par prodigio pietas, eo laborat defectu
quiores maximæ, ac summe, quæ dum om-
nium mentem exsuperant, fidem, ac lati-
dem, quam promerentur, non adinveniunt.
Coronaram antiquitus Magni Ducatus glo-
riam, quam inclyn. Majores tui, plurimum
Regum, Summorumque Pontificum tri-

cto augusti sanguinis vinculo juncti, ma-
 gno emerunt, & conservarunt merito, Tu
 maximo auges, ubi cæteri deliquerunt inci-
 piens, ita ut dici possit, Te tot Regaliū
 Progenitorum plausu minuerē, dum pro-
 prios addis, Doces enim illorum singula-
 rissi na gesta non respicere æqualitatem,
 immo incrementum; Taliter dominandi
 munere fungeris, ut omnes fateantur, Prin-
 cipatum ad sui ampliorem magnitudinem
 indigere COSMO, non vero COSMVM
 ad sui gloriam indigere Principatu. Omnium
 virtutum eximia facta adeo exornas, ut
 tantum possit tenebris offundere, quicumque
 studuerit laudibus illustrare. Nullius igitur
 sit laudare, qui laudatus decreveret;
 Nec enim laus est, ubi laus ipsa minuitur.
 Brevi non eget encomio, qui in sui admira-
 tionem universum excitat terrarum Orbē;
 Admirantur in Te Sapientiam Principes,
 Theologi Gratiā, Aequitatem Juridici,
 Naturam Philosophi, Mores Ethici, Poë-
 tas verò pudet se in tanti Principis Ma-
 je state talem intueri Heroem, qualem in fabulis
 suis fingere non valuerunt, Triumphato-

rem suum in Te venerantur Rethorēs, qui cum se impares in actionibus tuis præstantissimis exornandis agnoscant in earum singulis partibus, singulos se se occupare posse, deprehendunt. Omnes tamen fatentur postremo, eorum singulos dicere posse, quod aliorum nullus attulerit; pauciora tamen ab universis esse comprehendenda, quam quæ unus fecerit COSMVS. Tuum igitur est iudicare, Sereniss. Magne Dux, cum tuis laudibus non sufficiant Vniuersi, num libenter præceptis modestiæ Tuæ obtemperarim, si de Te pauca dixerim, immo omnia prætermiserim. Hoc solum mihi superest ægré ferendum, quod nimiae temeritatis reus arguendus videbor, qui eximium adeo Mecenatem, uno verbo qui COSMVM Tertium isto quantumvis litterario, ideoque Tibi pergrato, levissimo tamen interpellarim, munusculo. Dubium tamen est, num temeritatis labe inficiar, cum ad accessus mei argumentum, Tua suffragetur summa Clementia; Ingrati quidem animi notam subirem, si ea quæ possumus obstrictissimi cordis testificatione, tuorum erga nos omnes me-

ritorum magnitudinem non ostenderem. Tua in nostram Congregationem promerita à numquam interrupta summorum beneficiorum copia adeo excrevere, ut plus nimio gravati, tanto cumulatae beneficentiae pondere oppressi onus sustinere minime valeamus. Superhumana ergo qua soles benignitate Theatinæ Familiæ vectigal excipe; Nec minimum reputes munus, quod magnum ex offerentis obsequio, maximum ex acceptantis evadet humanitate. Suspice in paucos, quod possumus, multum quod vellemus tribuere, & ad nova Religioni, mihi que beneficia clargienda Tibi sit amplissimum argumentum. Diu vive ad universi terrarum Orbis admirationem, ad Sapientiae praesidium, ad nostrae Congregationis Patrocinium.

Celsitudinis Tuæ Serenissimæ

Huic, Obsequenti, atq; Adhærenti, Servus
Jacobus Bonanni Cler. Reg.

E X

[The page contains faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

EX LOGICA.

liv

Datur Logica artificialis, quæ licet dividatur in
Docentem, & Utentem, nihilominus habet
Logicæ docentis non est realiter distinctus ab habita
Logicæ utentis.

II.

Hanc Logicam Scientiam esse arbitramur non speculativam,
sed practicam, necessariam quidem secundum quid ad alias
Scientias comparandas tam in statu perfecto, quam im-
perfecto; non autem necessariam simpliciter ad illas adipsen-
das in statu imperfecto, immò neque in statu perfecto.

III.

Pro objecto materiali Logicæ non res, neque voces, sed ope-
rationes intellectus, pro formali verò earundem operatio-
num dirigibilitatem; sive rectitudinem, ut inductibilem in
operationes statimus; ita ut operationes intellectus ut di-
rigibiles sint objectum attributionis Logicæ.

IV.

Inter gradus Metaphysicos ejusdem entitatis non datur di-
stinctio formalis ex natura rei media inter realem, & ap-
titudinis, datur quidem distinctio virtualis, quapropter non
dissentimur ab admittentibus præcisiones obiectivas inter
gradus Metaphysicos ejusdem Physicæ entitatis.

V.

Nullum universale formale, sive Platonicum extrà singularia,
sive Scotisticum inclusum in singularibus, sive etiam per
indiv.

A

indifferentiam admittimus; dicimus tamen naturam posse
universalem fieri per actum absolutum, & abstractivum. In-
tellectus illam profunditatem obiectivè à singularibus.

VI.

Universale in actuali predicatione suam retinet universali-
tatem; item natura ab unoquoque individuo obiectivè præcisa est
universalis.

VII.

Universale ut sic dividitur in quatuor predicabilia, genus,
speciem, differentiam, proprium, & accidentem, respectu
quorum se habet tamquam genus; distinctionem generis com-
muniter acceptam, quæ est unum apud ad prædicati de-
pluribus discretibus specie in quod tamquam eadem defi-
nitionem admittimus.

VIII.

Nec genus requirit plures species, nec species plura indivi-
dua actualia; licet tamen genus plures species possibiles, quam
species plura individua, prout sunt universalis Logica, &
Metaphysica requirant.

IX.

Differentiæ Superiores non includuntur formaliter in inferiori-
bus; individua aded inter se differunt in ratione indivi-
dualis, ut dari nequeat conceptus communis univoce omni-
bus applicabilis, nec ulla ratio communis, in qua conveniant.

X.

Datur relatio predicamentalis realis, quæ tamen, neque cum
fundamento adequatè identificatur, neque est accidentis à
fundamento distinctum; neque est modus superadditus ex-
tremis, sed nihil aliud est, nisi ipsum fundamentum, ter-
minus, & ratio fundandi.

XI.

Veritas propositionis non est quædam relatio rationis, sed ab
Intel-

Intellectu reflexiente supra actum iudicii, illumque com-
parante ad obiectum, neque est aliqua relatio realis prae-
dicamentalis superaddita ipsi actui, sed veritas consistit in
ipso actu iudicii, & in obiecto se habente, sicuti ab actu
iudicii representatur.

XII.

Propositio vera de obiecto contingenti, si importet tempus determinatum transire nequit in falsam, & è contra falsa transire nequit in veram; si autem importet tempus indeterminatum, tunc de falsa in veram, & de vera in falsam mutari posse censemus. Propositiones autem de futuro contingenti sunt determinate veræ vel falsæ.

xiii

Præmissæ non inducunt effectivè physice in conclusionem, bene quidem effectivè moraliter, postis autem assensibus harum præmissarum, licet Intellectus necessitetur necessitate specificationis ad assensum Conclusionis eliciendum, non tamen necessitatur necessitate exercitij.

XIV.

Quando Intellectus efficitur Conclusioni, attingit aliquo pacto obiectum premissarum: Demonstrationis premissæ licet debeant esse veræ, non est tamen accessus, quod sint veriores Conclusiones.

XV.

Datur Scientia acquisita, quæ non est una simplex, & indivisibilis qualitas, sed est unus habitus totalis composuit ex pluribus habitibus partialibus alium integrantes, qui habitus sumit suam diversitatem specificam à diverso obiecto formali; non verò à diversa abstractione à materia. Actus autem Scientiæ non repugnat simul cum actu opinionis in eodem Intellectu circa idem obiectum, immò neque cum actu Fidei.

43

1944

verò nempe materiales, licet non præexistant in materia, neque secundum se totas, neque secundum aliquas ipsarum particulas, tamen educuntur de illius potentia; educit autem, non sunt tota quidditas compositi; sed tamen materiam, quàm forma ad quidditatem compositi, pertinent.

In Viventibus præter animam etiam formas substantiales partiales, & subordinatas admittimus. Plures formæ totales, sive similes, sive oppositæ licet naturaliter non possint eandem numero materiam informare, possunt tamen supernaturaliter; plures autem formas totales disparatas non solum, supernaturaliter, sed etiam naturaliter posse eandem numero adparere materiam defendimus.

VII.

Materia & forma absque unione, quæ sit modus, quidam superadditus ab illis distinctus ad invicem rectuntur, & compositum conquirent, quod præter materiam, & formam, in quicquam communem, & collectivè sumptis nihil aliud importat; nomenim est tertia aliqua, eorum à materia, & forma simul sumptis distincta.

VIII.

Inter causas, sive eiusdem, sive diversi generis, physice influentes in effectum implicat mutua causalitas, secundum eandem rationem pro eodem instanti reali; non repugnat tamen eundem numero effectum non solum successive, sed etiam simultaneè à duplici causa efficiente, totali, totaliter influente; producti.

IX.

Actio, & passio non sunt entitativè quædam distinctæ à causa, & effectu, unde tamen effectus, qui essentialiter pendent ab illa, non tamen causa, quædam illi, qui contingentè sunt potest ab hac, quàm ab illa, causa, producuntur siue actione superaddita causæ, & ipsimet effectibus.

X.

Neque implicat accidens, ut causam instrumentalem produ-
cere immediate substantiam, neque implicat substantiam, ut
creatum esse immediate productivum, & accidentium, &
aliter substantiam.

XI.

Datur in Creaturis potentia obedientialis, per quam dicimus
posse creaturam elevari ad operandum ymnod diuinos esse,
possibilem Creatorem, cui competat naturaliter facultas
creandi aliquid ens.

XII.

Dei concursus immediate cum causis secundis ad operandum,
ad actus liberos autotales causarum secundarum non con-
cursus premotione physica, sed concursus simultaneus indi-
ferenti secundum se, tam ad actus bonos, quam ad actus
pauos, ad quos licet concurrat, non per hoc dicitur, ne-
que dici potest ullo modo. Auctor peccati.

XIII.

Infinitem Categoriaticum tam in quantitate continua, quam
in quantitate discreta repugnat, sicut etiam Creatura omni-
tium possibilitum perfectissima.

XIV.

Quantitas, cuius essentia consistit in extensitate partium ma-
gis partes, non est accidens realiter distinctum a re quan-
ta. Continuum non coalecet ex partibus in infinitum di-
uisibilibus, sed ex punctis finitis indivisibilibus.

XV.

Res est in loco absque ubiuitate sibi, & loco superaddita,
sicut etiam est in tempore absque duratione sibi, & tempo-
ri superaddita, verum licet nullam ex modis superadditi
admittamus, ut patet ex hoc, & alijs repositis assertis, ta-
men quia contrarie sententiae quae illos admittunt, non
carent

7
 earent sua probabilitate, ideo non recusamus satisfacere,
 obiectis quæ adduci possunt contrā opiniones propugnan-
 tes dari unionem superadditam inter materiam, & formam;
 actionem inter causam, & effectus non essentialiter ab illa
 dependentes, ubi unionem, & durationem superadditas fe-
 bus in loco, & tempore existentibus.

XVI.

Plura corpora esse naturaliter in eodem loco implicat, licet
 non implicet, supernaturaliter; item idem corpus nequit esse
 naturaliter in duplici loco adæquato, licet possit superna-
 turaliter etiam circumscriptivè.

XVII.

Natura ita abhorret à vacuo, ut naturaliter saltem ad lon-
 gum tempus repugnet; supernaturaliter potest dari, in quo
 casu non repugnaret in illo motus localis.

DE COELO ET MVNDO.

Undus est compages ex Cælo, & Terra augmenta-
 ta: licet plures esse possint Mundi, tamen de facto
 est unus creatus à Deo in tempore, ita ut creari
 non potuerit ab æterno neque quoad entia perma-
 nentia, neque quoad successiva.

II.

Cælum nulla anima est animatum, constat tamen ex forma,
 & materia eiusdem speciei qua constant sublunaria. Cæli
 planetarum sunt fluidi, Cælum verò itellatum, seu firm-
 mentum est omnino solidum.

III.

Stellas fixas, & Planetas ita à Sole luminis incrementa mu-
 tuare, ut tamen ex se aliquid luminis possideant opinamur.

A. 4.

Sphaeræ

IV.

Sphæra est corpus solidum unica superficie comprehensum, ad quam ab uno intra figuram puncto, id est centro omnes rectæ linee ductæ sunt æquales; alia vñ naturalis, alia artificialis.

19

V.

117

118 274

Sphæra naturalis est terra coelestis machina sphericam figuram habens; Sphæra artificialis, quæ etiam materialis dicitur, est instrumentum astronomicum ad sphaeræ coelestis similitudinem efformatum, in quos quædam in Cælo imaginamus, sive circulos, sive polos per materiales circulos sibi invicem concurrentes exhibetur ad rerum nostrarum facilius comparandum.

VI.

Hæc Sphæra artificialis dividitur in Arachnem, & Synallaxim. prius est globus undequaque solidus, in cuius externa superficie omnia, quæ sunt in Cælo, ac præcipue Stellæ fixæ describuntur; secunda est illa, quæ pluribus circulis ex solidiori aliquæ materia fictis interstincta totam sphaeræ mobilis doctrinam continet.

VII.

In hæc Sphæra decem reperiuntur circuli fixi insolites, qui secant totam sphaeram ita parve æquales, & sunt Equator, Zodiacus, Meridienus, Colurus Solstitiorum, Colurus æquinotiorum, & Horizonti, & quatuor similes, qui totam sphaeram in partes indivisibiles; & sunt Tropici, Cancer, Tropicus Capricorni, Circulus Arcticus, & Circulus Antarcticus.

VIII.

Polus sive axis est circuli in diametro sphaeræ a uno puncto terminatus; Axis sphaeræ est linea quædam, quæ ab uno Mundi cardine, sed polo per centrum telluris transiit in alterum polum terminatur, circa quem totam Cælorum machinam inæstigmus circumvolvitur. Zonæ

IX.

Zonæ sunt illa spatia, quæ reperiuntur inter unum, & aliud circulum ex minoribus, cum autem isti circuli minores dividant Sphæram in quinque partes, quinque enumerantur Zonæ, quarum dux sunt frigide, dux temperatæ, & una torrida: quæ præceduntur à polis Mundi usque ad circulos Arcticum, & Antarticum sunt frigide; quæ præceduntur, vel quæ mediant inter Circulos Polares, & Tropicos Cancræ, & Capricorni constituunt duas Zonas temperatas; illa denique quæ præceditur à Tropico Cancræ ad Tropicum Capricorni includens in medio æquatorem dicitur Zona torrida.

EX LIBRIS DE ORTV, ET INTERITV.

Substantialis generatio est productio termini Substantialis cum dependentia à causa materiali & generatio quæ involvit mutationem non postulat formaliter terminum à quo positivum.

Terminus formalis ad quem conversionis non est necesse, quod producat, sed sufficit quod uniatur materiæ in conversione compositæ. **Terminus formalis** à quo debet produci conversionis compositæ non est necesse quod definat, sed sufficit quod separetur.

Terminus formalis à quo debet definire in conversione unius formæ in aliam, **terminus totalis** ad quem debet produci in conversione unius Substantie in aliam, **terminus totalis** à quo conversionis debet definire.

IV.

In corruptione formæ Substantialis non datur resolutio usque ad materiam primam.

V.

Ens permanens corruptum ex lursifexa sua natura non repugnat naturaliter reproducti.

VI.

Intensio non consistit formaliter in maiori expulsiōe contrarij, neque consistit in hoc quod tollatur forma imperfecta, & alia perfectior educatur, neque in maiori radicatione qualitatis in Subiecto, sed sit per additionem gradus ad gradus in eadem parti Subiecti; & hi gradus sunt homogenei.

VII.

Elementa sunt quatuor Ignis, Aer, Aqua, & Terra. Primæ quatuor qualitates sunt Calor, Frigus, Siccitas, & Humiditas; ignis decalidus in summo, & siccus in gradu excellenti; Aer humidus in summo, & calidus in excellenti; Aqua frigida in summo, & humida in gradu excellenti; Terra est sicca in summo, & frigida in excellenti.

VIII.

Probabile est Sphæram ignis esse sub concavo Lunæ.

Elementa non sunt formaliter, sed virtualiter inmixta.

Raritas consistit in maiori dilatazione pororum, densitas vero in eorundem conspersione.

EX LIBRIS DE ANIMA.

Anima est adus corporis physici organici potentia,
vitam habentis; est triplex Vegetativa, Sensitiva,
& Rationalis.

II. Omnes partes corporis solidæ, & principales sunt animatæ;
sanguis non est animatus.

III. Animæ omnes, sive brutorum perfectorum, sive imperfecto-
rum sunt divisibiles.

IV. In sensibus internis dantur species impressæ, quæ sunt vicariæ
objectorum; concurrunt enim in eo obiecta, in genere causæ
effectivæ ad eliciendas sensationes; huiusmodi species im-
pressæ dantur etiam in sensibus externis, & præcipuè in
potentiâ visiva.

V. Licet probabilissima sit Sententiâ Peripatetica, quæ admittit
colores reales, tamen potest sustineri, quod color nihil aliud
sit, quàm luminis reflexio.

VI. In homine non reperitur tres animæ realiter distinctæ; ne-
que in generatione hominis datur animarum successio.

VII. Anima rationalis in homine non est forma pure actiua, sed
forma informans, etiam prout rationalis.

VIII. Animæ eiusdem speciei sunt eiusdem perfectionis Substantiæ
Potentiæ

V.

Voluntas non potest velle malum sub ratione mali, hæc potest pati violentiam in actibus imperatis, non verò in actibus elicitis; violentia causat involuntarium simpliciter, sicut etiam ignorantia; Merus verò causat involuntarium secundum quid, non verò simpliciter.

VI.

Passio est motus animæ sensitivæ per suspensionem boni, vel mali; undecim enumerantur passionibus, scilicet in appetitu concupiscibili, & quinque in irascibili; appetitus concupiscibilis passionibus, tres versantur circa bonum, tres circa malum, quæ versantur circa bonum sunt amor, qui versatur circa bonum, ut conveniens; Desiderium, quod versatur circa bonum absens; Gaudium, quod versatur circa bonum præsens; quæ versantur circa malum sunt odium, quod versatur circa malum, ut disconveniens; Pugnæ, quæ versatur circa malum absens; & tristitia, quæ versatur circa malum præsens.

VII.

Passiones appetitus irascibilis duæ versantur circa bonum, sed consideratæ per arduum, scilicet, verò circa malum; quæ versantur circa bonum sunt spes, & Desperatio; spes versatur circa bonum arduum absens, & possibile ad illud accedendum; Desperatio verò, quæ spes opponitur versatur circa bonum ab illo recedendo propter apprehensionem summe difficultatis talis boni; Quæ versantur circa malum sunt timor, qui est passio de malo futuro; Audacia, timori opposita, qui pericula quis aggreditur cum spe victoriæ; Ira, quæ est passio ex præsentia mali cum desiderio ulciscendi.

VIII.

Virtus est perfectio potentie ad ultimum, vel optimum, vel est habitus bonus boni operativus dividitur in intellectualem, & Moralem; prima perficit intellectum in ordine ad

secundum.

84
cognitionem veri, altera perficit voluntatem in ordinem ad
boni prosecutionem.

IX.

Virtutes intellectuales sunt quinque; Intelligentia, Sapientia,
Scientia; Prudentia, & Ars; Intelligentia est habitus per-
ficiens intellectum circa principia per se nota; Sapientia
est notitia rerum excellentissimarum. Scientia est notitia
rerum per causas certas, & evidentes; Prudentia est recta
ratio agibilium, id est habitus rectificans rationem circa ea,
quae sunt à vobis agenda; Ars est recta ratio fabricabilium,
id est habitus rectificans mentem circa opera faciendā.

X.

Virtus Moralis quadruplex est, Prudentia, Iustitia, Fortitu-
do, & Temperantia; Prudentia tam est desiderata, hanc etiam
inter virtutes morales numeratur, quia licet essentialiter sit
Intellectualis, tamen secundum materiam est moralis; de-
sideratur enim ad rectam voluntatem; Iustitia est constantia,
& perpetua voluntas ius suum unicuique tribuendi; Forti-
tudo est virtus animi firmans ad pericula principum mor-
tis subeunda; Temperantia est virtus moderans appetitum
circa delectationes, bonorum, & desideriorum.

EX METAPHYSICA.

I.

Notandum Metaphysicam esse scientiam, ut res, cuius ratio
non datur conceptus abstractus à positivo, & ne-
gativo, reali, & rationis.

II.

Datur conceptus totius realis, qui est univocè communis ne-
cèdum Substantiæ, & accidenti; sed etiam Deo, & creaturæ.

III.

Potest dari præcisio quæ non sit motus, atque adeo licet res
præfunderet à differentia, non hanc induitur ex hoc, quod
etiam differentia præfunderet ab illo.

Utrum

IV.

Utrum autem verè differentia præscindant ab ente, nec ne in questione tam difficili multum hæsitamus; atque aded utraque opinio nobis ut probabilis usque adhuc representatur, unde & differentias entis præscindi ab ente defendimus, & sententiam quæ asserit differentias entis non posse præscindi ab ente non improbabilem iudicamus.

V.

Creaturæ possibiles nullum dicunt esse actuale essentia antiquam producantur, sed eorum intrinseca possibilitas nihil aliud est, quàm non repugnantia obiectiva ad existendum.

VI.

Quælibet res individuatur per se ipsam, non verò à materia, ad quam dicit ordinem.

VII.

Ens Rationis Metaphysicum à nullo intellectu fieri potest, unde obiectum impossibile non potest cognosci.

VIII.

Substantia creata, licet non consistat in aliquo merè negativo, non per hoc consistit in aliquo positivo realiter naturæ superaddito.

*Disputabantur publicè Florentia in Ecclesia S. Michaelis ab ijsdem,
qui supra Anno 1699. Mense Die Hora*

L A U S D E O.